

רשומות

הצעות חוק

12 בדצמבר 1979

1429

כ"ב בכסלו תש"ם

עמך	
83	חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון מס' 2), תש"ם-1979
84	חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (תיקון מס' 2), תש"ם-1979
89	חוק בית הדין לעבודה (תיקון מס' 9), תש"ם-1979

מתפרסמות כזה הצעות חוק מוגעים הממשלה:

חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (תיקון מס' 2), תש"ם-1979

1. בסעיף 12 לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, בסופו יבוא:

"(ג) הקרן רשאית לסייע למימון פעולותיה של קרן שתפקידה לפצות במקרים כאמור בסעיף קטן (א), נפגע שפגיעתו אירעה בשטח המוחזק על ידי צבא הגנה לישראל; הסכם בדבר סיוע כאמור טעון אישור שר האוצר בהתייעצות עם שר המשפטים ושר התחבורה."

דברי הסבר

בסעיף 15 לחוק נקבע כי לשם מימון פעולות הקרן והבטחת יציבותו יקבע שר האוצר בצו, לאחר התייעצות עם שר המשפטים ושר התחבורה, אחוז מדמי הביטוח שתעביר כל חברת ביטוח לקרן. בצו שניתן לפי סעיף זה נקבע כי ההפרשה לקרן תהיה בשיעור 3.25 אחוזים מדמי הביטוח.

על פי צווים של המושלים הצבאיים, נקבע דין דומה גם בשטחים המוחזקים על ידי צה"ל.

ההיקף הקטן של הביטוחים בשטחים המוחזקים מביא לכך שהקרן האמורה לפצות נפגעים שנפגעו בשטחים (להלן - קרן השטחים) אינה מבוססת מבחינה אקטוארית, ואמנם מן המאזן ליום 31 בדצמבר 1978 התברר כי

על פי פרק ג' לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 (להלן - החוק), הוקמה קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים (להלן - הקרן). בסעיף 2 (א) לחוק נאמר:

"(א) תפקידה של הקרן הוא לפצות נפגע הזכאי לפיצויים לפי חוק זה ואין בידו לתבוע פיצויים מאת מבטח מחמת אחת מאלה:

(1) הנוהג האחראי לפיצויים אינו ידוע;

(2) אין לנוהג ביטוח לפי פקודת הביטוח או שהביטוח שיש לו אינו מכסה את החבות הנדונה;

(3) המבטח נמצא בפירוק."

1 ס"ח תשל"ה, עמ' 234; תשל"ח, עמ' 49.

דברי הסבר

מטרת החוק היא שכל נפגע כתאונת דרכים יזכה לפיצוי, כאשר הנטל הכלכלי הכרוך בכך מתפור בין כלל ציבור בעלי הרכב.

הואיל וקיימת תנועת כלי רכב מן השטחים לישראל ומישראל לשטחים, יש ותושבי ישראל נפגעים כתאונות בשטחים, או גורמים שם לתאונות, וכן להפך. מוצע לכן כי הקרן תוסמך לסייע למימון מעולותיה של קרו השטחים.

הפער בין תקבולי קרן השטחים לבין התשלומים והתביעות התלויות ועומדות הינו בסך של כ-6.9 מיליון לירות. ביוני 1979 ניתן צו לפירוקה של חברת ביטוח אשר אחז מעיסוקיה היה ביטוח רכב בשטחים, ועל קרן השטחים לפצות כל נפגע שתביעתו כנגד החברה היתה תלויה ועומדת במועד הפירוק. בשלב זה אין אפשרות להעריך במדויק מהו הסכום שידרש לכך, אך נראה שמדובר במיליוני לירות.

חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) (תיקון מס' 2), תש"ם-1979

תיקון סעיף 10 1. בסעיף 10 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), תשל"א-1971: (להלן - החוק העיקרי) -

(1) בפסקה (1): אחרי "שמלאו לו ארבע עשרה שנה" יבוא "ולא מלאו לו שש עשרה שנה";

(2) בסופו יבוא:

"(5) המבקש צו מעצר על קטין יפנה לשופט נוער; לא היה שופט נוער אותה שעה בבית משפט בתחום הרשות המקומית שבו מבוקש הצו, יכול שיתן את הצו שופט שאינו שופט נוער."

דברי הסבר

שופט תוך התקופה האמורה מחמת סיבה מיוחדת, רשאי קצין המשטרה הממונה על תחנת משטרה להורות על המשך מעצרו לתקופה נוספת שלא תעלה על שתיים עשרה שעות, ובלבד שהדבר דרוש לשם בטחון הציבור או בטחונו האישי של הקטין או לשם הריחקתו מחברת אדם בלתי רצוי, או שקיים חשש שהקטין ביצע פשע שעונשו מאסר שבע שנים או יותר ושחרורו עלול להביא להעלמת ראיות; קצין המשטרה ירשום את הנימוק להארכת המעצר והנימוק יובא לתשומת לב השופט אשר לפניו יובא הקטין;

(3) השופט שלפניו הובא הקטין רשאי לצוות על מעצרו גם מחמת שהדבר דרוש להבטחת בטחונו האישי של הקטין או להרחקתו מחברת אדם בלתי רצוי;

(4) לענין סמכויות שופט להתיר החזקת קטין במ"עצר, ייקרא סעיף 17 לפקודה כאילו בסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) במקום "חמישה עשר יום" בא "עשרה ימים" ובסעיף קטן (ד) במקום "שלושים יום" בא "עשרים יום".

סעיף 10 לחוק העיקרי ענינו מעצר קטנים, והוא מורה לאמור:

10. על אף האמור בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחידוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן בסעיף זה - הפקודה) -

(1) קטין שמלאו לו ארבע עשרה שנה לא יוחזק במעצר ללא צו של שופט לתקופה העולה על עשרים וארבע שעות; אולם אם אי אפשר להביא את הקטין לפני שופט תוך התקופה האמורה מחמת סיבה מיוחדת, רשאי קצין משטרה הממונה על תחנת משטרה להורות על המשך מעצרו לתקופה נוספת שלא תעלה על עשרים וארבע שעות, ובמקרה זה ירשום את הנימוק להארכת המעצר והנימוק יובא לתשומת לב השופט אשר לפניו יובא הקטין;

(2) קטין שלא מלאו לו ארבע עשרה שנה לא יוחזק במעצר ללא צו של שופט לתקופה העולה על שתיים עשרה שעות; אולם אם אי אפשר להביא את הקטין לפני

1 ס"ח תשל"א, עמ' 134; תשל"ז, עמ' 137.

2. בסעיף 20 לחוק העיקרי -

תיקון סעיף 20

- (1) ברישה, אחרי "שטובת הקטין" יבוא "או טובת הציבור";
- (2) בסעיף קטן (א) (2), בסופו יבוא "ורשאי בית המשפט לתת הוראות בדבר התנהגותו של קטין";
- (3) בסעיף קטן (ב), במקום "סעיף קטן (א) (1)" יבוא "סעיף קטן (א)".

3. בסעיף 25 (א) לחוק העיקרי, אחרי "במקום להטיל עליו מאסר" יבוא "או להפעיל מאסר על תנאי", אחרי "שבה הורשע הקטין" יבוא "או שבשלה הופעל לגביו מאסר על תנאי" ובסופו יבוא "ציווה בית המשפט על החזקת קטין במעון נעול כאמור, רשאי הוא לצוות כי הקטין יתחיל לרצות את ענשו במאסר עד להשמתו במעון, ובלבד שתקופת המאסר כאמור לא תעלה על 30 יום".

דברי הסבר

אות בדבר התנהגותו של הקטין, בנוסף לכל אמצעי הביניים המצויים בסעיף 20(א), וכן לאפשר לבית המשפט לשנות צווים שניתנו בקשר לכל סוגי אמצעי הביניים כאמור.

מוצע שצו לפי סעיף זה יוכל להינתן גם כשטובת הציבור דורשת זאת, ולא רק מחמת טובת הקטין.

סעיף 3 סעיף 25 לחוק העיקרי מוקדש לקביעת דרכי ענישה, וזה לשונו:

"25. (א) קטין שהורשע, רשאי בית משפט לנוער במקום להטיל עליו מאסר לצוות על החזקתו במעון נעול לתקופה שיקבע ובלבד שלא תעלה על תקופת המאסר שנקבעה לעבירה שבה הורשע הקטין.

(ב) אדם שהיה קטין ביום ביצוע העבירה, לא יוטל עליו עונש מוות, ועל אף האמור בכל דין אין חובה להטיל עליו מאסר עולם, מאסר חובה או עונש מינימום.

(ג) בקביעת ענשו של קטין יתחשב בית המשפט לנוער, בין השאר, בגילו בשעת ביצוע העבירה.

(ד) קטין שבשעת גירת דינו טרם מלאו לו ארבע עשרה שנה, לא יוטל עליו מאסר.

(ה) קטין שעליו הוטל מאסר לא יחזק במאסר יחד עם אדם שאינו קטין.

מוצע לקבוע במפורש כי מדובר כאן לא רק במאסר בפועל אלא גם בהפעלת מאסר על תנאי.

בית המשפט יוסמך לצוות על החזקת קטין במאסר לתקופה שלא תעלה על 30 יום, לשם שמירה על בטחון הציבור והקטין עד לסידורו במעון נעול בהתאם לצורך, וזאת מכיון שלעיתים אין מקום פנוי במעון נעול.

בני קבוצת הגיל 16-18 מבצעים בדרך כלל עבירות חמורות יותר מבני הגיל הצעיר יותר, ועל כן מוצע להגדיל מיך את הגיל שבו אין להחזיק קטין במעצר ללא צו שופט לתקופה העולה על 24 שעות, ולפי זה יוכלו בני 16-18 להיעצר כמו בגירים - עד 48 שעות ללא צו שופט.

פסקה (5) החדשה מוצעת ברוח מגמת החוק לייחד את אופי ההליכים המשפטיים הנוגטים כלפי קטינים, שאף הוצאת צו מעצר תיעשה ככל האפשר בידי בית משפט לנוער, דבר הנהוג כיום למעשה במקומות רבים. במקרים דחופים, שבהם אי אפשר יהיה להביא את הקטין לפני שופט נוער, יבוא הקטין לפני שופט שאינו שופט נוער.

סעיף 2 סעיף 20 לחוק העיקרי דן באמצעי ביניים שעליהם רשאי לצוות בית המשפט, וזה לשונו:

"20. (א) לאחר הגשת כתב אישום נגד קטין רשאי בית משפט לנוער, אם הוא סבור שטובת הקטין דורשת זאת, לצוות -

(1) שהקטין יוחזק לצרכי הסתכלות במעון או במעון נעול לתקופה שלא תעלה על תשעים יום;

(2) שהקטין יימסר להשגחה זמנית של קצין מבחן עד למתן החלטת בית המשפט לפי סעיף 24.

(ב) לפי בקשת קצין מבחן או הממונה על המעונות או הקטין, רשאי בית משפט לנוער לשנות צו שניתן על-פי סעיף קטן (א) (1), לתת כל הוראה הדרושה לביצועו, להאריכו לתקופה נוספת שלא תעלה על חודש, או לבטלו.

הנסיחן שהצטבר בבתי המשפט לנוער מראה כי קיימים מקרים שבהם מן הראוי לאפשר לבית המשפט לתת הור-

תיקון סעיף 30 4. האמור בסעיף 30 לחוק העיקרי יסומן (א) ואחריו יבוא:
 "ב) בית משפט לנוער שציווה על החזקת קטין במעון או במעון נעול על פי סעיף 26 (5) רשאי, לפי בקשת הממונה על המעונות וכל עוד לא בוצע הצו במלואו, להרשיע את הקטין ולצוות על החזקתו במעון נעול על פי סעיף 25."

תיקון סעיף 31 5. בסוף סעיף 31 לחוק העיקרי יבוא:
 "ג) ציווה בית משפט לנוער על מאסרו של קטין, רשאי נציב בתי הסוהר כהסכמת הממונה על המעונות – אם יש לדעתם נסיבות המצדיקות זאת – להעביר את הקטין ולהחזיקו במעון נעול לתקופת מאסרו; קטין שהועבר כאמור לא יועבר מהמעון הנעול לפי סעיף קטן (א) אלא באישור בית משפט לנוער."

ד) בית משפט לנוער שציווה על החזקת קטין במעון נעול לפי סעיף 25 רשאי, על פי בקשת הממונה על המעונות וכל עוד לא בוצע הצו במלואו, להורות על החזקת הקטין במאסר לתקופה שיקבע ובלבד שהתקור פה לא תעלה על תקופת הצו."

תיקון סעיף 33 6. בסעיף 33 לחוק העיקרי, אחרי "יחזוק הקטין במעון" יבוא "או במעון נעול".

דברי הסבר

תוך הפעלת החוק התברר כי גמישות מקבילה מתחייבת גם בתחום הענישה, כך שקטין (אשר מגיל 14 ומעלה יכול להישלח למאסר) לא יצטרך לרצות את מלוא תקופת המאסר בבית הסוהר וכאשר צרכיו יחייבו זאת יוכל לעבור למעון חינוכי, וכן קטין במעון שהתנהגותו הורגת ולא ניתנת לשליטה יוכל לעבור למסגרת ענישתית לפרק הזמן שיידרש. מתן אפשרות לבית המשפט לקיים דיון חוזר לאור צרכים משתנים והתפתחויות חדשות במצב הקטין לשם מעבר מנישה מענישה לגישה טיפולית ולהפך, יש בה כדי להשלים את המעגל ברוח כוונת המחוקק בסעיף 30. בכך תובטח ההתייחסות הדינמית, מצד אחד – לצרכי הקטין, ומצד אחר לשלום הציבור הרחב ולשלומו של מי שמצוי בסביבתו המיידית.

סעיף 6 סעיף 33 לחוק העיקרי בא לאפשר הארכת התקופה שבה יחזוק קטין במעון – שאינו נעול – לאור שיקולים טיפוליים וחינוכיים, וזה לשונו:

"33. בית משפט לנוער רשאי, על פי בקשת הממונה על המעונות ולאחר ששמע את הקטין וזוהרהו, להאריך לתקופה שלא תעלה על שנה אחת את התקופה שבה יחזוק הקטין במעון אם ראה בית המשפט שהדבר דרוש לטובת הקטין וכדי להשלים את הטיפול בו או להכשירו למקצוע."

סעיפים ענינם של סעיפים 30 ו-31 לחוק העיקרי 4 ו-5 החלפת דרך טיפול בקטין, והם מורים לאמור:

"30. בית משפט לנוער שציווה על דרך טיפול כאמור בסעיף 26, רשאי, לפי בקשת קצין מבחן או הממונה על המעונות וכל עוד לא בוצע הצו במלואו, להחליפה ולצוות על דרך טיפול אחרת.

31. (א) ציווה בית משפט לנוער על החזקת קטין במעון נעול, רשאי הממונה על המעונות להעביר את הקטין מהמעון הנעול ולהחזיקו במעון, ובלבד שהקטין החזוק במעון נעול במשך תקופה סבירה וקיימות נסיבות המצדיקות את העברתו כאמור.

(ב) ציווה בית משפט לנוער על החזקת קטין במעון, לא יחזוק הקטין במעון נעול אלא באישור בית המשפט; אולם רשאי הממונה על המעונות, אם קיימות לדעתו נסיבות המצדיקות זאת, להעביר את הקטין למעון נעול לתקופה שלא תעלה על המישה עשר ימים."

בסעיף 30 יש ביטוי לגמישות המירבית אשר החוק בא לאפשר בתחום הטיפול בקטין עקב הדינמיות שבהתפתחותו הביולוגית, החינוכית והנפשית והצרכים המשתנים הנובעים מכך. לכן מוצע לאפשר לבית המשפט במקרים המתאימים אף להחליף את דרכי הטיפול המרניים בסעיף 26(5) לחוק בדרכי ענישה הנוכחים בסעיף 25 לחוק.

7. בסעיף 37 לחוק העיקרי -

תיקון סעיף 37

(1) בסעיף קטן (א), במקום "לחופשה" יבוא "לחופשת קיץ לתקופה שלא תעלה על עשרה ימים ולחופשות בימי המנוחה השבועית, בימי החגים, ובימי שמחות או אבל במשפחה הקרובה; כן רשאי הממונה על המעונות להרשות יציאה לחופשה מיוחדת";

(2) בסופו יבוא:

"(ג) מנהל המעון או המעון הנעול יודיע לממונה על תחנת המש- טרה הקרובה על כל חופשה של עשרה ימים רצופים ומעלה שניתנה לפי סעיף זה."

8. במקום סעיף 39 (ב) לחוק העיקרי יבוא:

תיקון סעיף 39

"(ב) מי שנמצא בטיפול עוקב חייב לציית להוראות קצין המעקב בעניינים האמורים בסעיף קטן (א) כל עוד הוא נמצא בטיפול; לא ציית להוראות כאמור, רשאי בית המשפט לנוער, לפי בקשת קצין המעקב, לצוות על אחת מדרכי הטיפול המנויות בסעיף 26."

דברי הסבר

מתן הודעה מוקדמת למשטרה, על יציאה לחופשה של 10 ימים רצופים ומעלה, תאפשר מעקב משטרי נאות על החופשה והתנהגותו.

סעיף 8 (ב) לחוק העיקרי דן בציות להוראות של קצין מעקב, וזה לשונו:

"(ב) מי ששותרר ממעון או ממעון נעול לפי סעיף 38 (ב) חייב לציית להוראות קצין המעקב בעניינים האמורים בסעיף קטן (א) עד תום התקופה שקבע בית המשפט להחזקתו."

הנסיון בתקופת הפעלתו של החוק מראה כי מטרת הטיפול העוקב אינה מושגת במקרים מסויימים בהעדר קביעת בחוק כי על הנמצא בטיפול עוקב לציית לקצין המעקב.

כיום מפורשת חובת הציות בחוק רק לגבי קטינים ששחררו שחרור מוקדם על פי התלטת ועדת השחרור- רים, ואף או היא מוגבלת למשך התקופה שבית המשפט קבע להחזקתו במעון, וכן לא נקבע מה דין הקטין שאינו מצייט לקצין המעקב. מוצע לקבוע כי כל מי שנמצא בטיפול עוקב יהיה חייב לציית לקצין המעקב; אם לא יעשה כן רשאי יהיה קצין המעקב לפנות לבית משפט לנוער, וזה יוכל לצוות על אחת מדרכי הטיפול המנויות בסעיף 26 לחוק.

החוקת קטין במעון נעול אף היא באה לשקם אותו, הוך תהליך של חינוך מחדש, והנעילה הנה כלי עזר להשגת מטרה זו. על כן, לאור הנסיון, מוצע לאפשר לממונה על המעונות לפנות לבית המשפט בבקשה מנו- מקת להארכת תקופת החזקתו של הקטין במעון נעול לשם השלמת הטיפול בו.

סעיף 7 לחוק העיקרי מסדיר את נושא החופשות, והוא קובע לאמור:

37. (א) הממונה על המעונות רשאי להרשות לאדם המוחזק לפי חוק זה במעון או במעון נעול לצאת ממנו לחופשה לתקופה שלא תעלה על שלושים יום לשנה, ובאישור ועדת שחרורים - לתקופה ארוכה יותר.

(ב) חופשה כאמור יכול שתיונת בתנאים והממונה על המעונות רשאי לבטלה בכל עת אם קיימת, לדעתו, הצדקה לכך."

הנסיון מראה כי מכסת החופשה העומדת לקטין היום, באישורו של הממונה על המעונות, אינה עונה על הצר- כים. על כן מוצע לאפשר לממונה על המעונות לאשר חופשה בימי מנוחה שבועית, חגים, שמחות או אבל במש- פחה קרובה, ובימי חופשת הקיץ, וכמו- כן לאפשר יציאה לחופשה מיוחדת לתקופה שלא תעלה על שלושים יום, אשר בדרך כלל מטרתה הכנת הקטין לשיקום.

- תיקון סעיף 42 9. בסעיף 42 (א) לחוק העיקרי, אחרי "מי שמוחזק במעון או במעון נעול על פי סעיפים" יבוא "20 (א) (1)".
- הוספת סעיף 43 10. אחרי סעיף 43 לחוק העיקרי יבוא:
- "אצילה 43א. הממונה על המעונות רשאי לאצול לאדם אחר מסמכותיו לפי סעיפים 31 ו-33."
- תיקון סעיף 45 11. בסעיף 45 לחוק העיקרי, המלים "ועל הליכים לפי תקנות-שעת-חירום (עבירות תנועה - דין חיילים), תש"ט-1949" - יימחקו.
- הוספת סעיף 45א 12. אחרי סעיף 45 לחוק העיקרי יבוא:
- "תחולה על בית משפט צבאי 45א. על אף האמור בחוק זה, ניתן להעמיד לדין קטין שמלאו לו שש עשרה שנים לפני בית משפט צבאי לפי תקנות ההגנה (שעת חירום).

דברי הסבר

בבית דין צבאי והליכים בדין משמעתי לפי החוק הא-מור - ועל הליכים לפי תקנות-שעת-חירום (עבירות תנועה - דין חיילים), תש"ט-1949.

בשנת 1975 תוקן חוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, לשם הקמת בית דין צבאי לעבירות תנועה. עקב זאת בוטלו תקנות-שעת-חירום (עבירות תנועה - דין חיילים), תש"ט-1949. לפיכך יש מקום למחוק ציון תקנות אלה מסעיף 45 לחוק העיקרי.

תקנה 33א לתקנות ההגנה (שעת חירום), סעיף 12 1945, קבעה כי כל בית משפט צבאי לפי התקנות הן יהיה בית משפט לצרכי סעיפים מסוימים לפקודת העבריינים הצעירים, 1937. על סמך הוראה זו הועמדו לדין בבתי משפט צבאיים עבריינים צעירים אשר הואשמו בעבירות בטחוניות כאלה.

לאחרונה קבע בית המשפט העליון, בבג"צ 483/78, כי לא ניתן להעמיד לדין קטינים בבית משפט צבאי על סמך ההוראה דלעיל, מאחר שפקודת העבריינים הצעירים, 1937, בוטלה ואין לראות בחוק העיקרי חוקיק הבא במקומה. לפי זה תקנה 33א רוקנה מתוכנה, ושפיר-טתם של קטינים על עבירות בטחוניות אפשרית אך ורק במסגרת החוק העיקרי, דהיינו בבתי משפט שלום ובבתי משפט מחוזיים בלבד. יתירה מזו, עבירות מסוימות לפי תקנות ההגנה (שעת חירום), 1945, הן בסמכות יחודית של בתי המשפט הצבאיים ולאור הלכת הבניצ הנ"ל נראה כי לא תהא אפשרות בכלל להעמיד קטין לדין עליהן.

סעיף 9 סעיף 42 לחוק העיקרי ענינו החזרה למעון, והוא קובע לאמור:

"42. (א) מי שמוחזק במעון או במעון נעול על-פי סעי-פ"ים 25(א), 26, 30 או 33 רואים אותו כמי שנתון במש-מורת חוקית, ואם נמלט ממנו, או שבוסל שחרורו ממנו או שנסתיימה או בוטלה חופשתו ממנו, רשאי שוטר לעצרו ללא צו מעצר ולהחזיקו במעצר עד להחזרתו למעון או למעון הנעול שממנו נמלט או שוחרר.

(ב) נעצר אדם כאמור בסעיף קטן (א), תודיע המש-טרה על כך מיד לממונה על המעונות; הממונה על המ-עונות ידאג להחזרתו למעון או למעון נעול בהקדם האפ-שרי ולשם כך יהיה רשאי, בשעת הצורך, לקבל עזרה מתאימה מאת המשטרה."

מוצע לראות גם את המחוקקים לצרכי הסתכלות לפי סעיף 20(א)(1) לחוק כנהוגים במשמורת חוקית.

סעיף 10 מוצע לאפשר למי שהמונה על המעונות אצל לו את סמכותו להעביר קטין ממעון למעון נעול או להאריך את החזקתו במעון, לפעול במ-קומו בהפעלת אותה סמכות. על ידי כך יוכל הממונה להקדיש את זמנו לטיפול בענינים בלתי שגרתיים ועק-ד-רוגיים.

סעיף 11 סעיף 45 לחוק העיקרי ענינו אי-תחולת החוק על חיילים, והוא מורה לאמור:

"45. חוק זה לא יחול על הליכים לפי חוק השיפוט הצבאי, תש"ו-1955 - לרבות הליכים לפני המשפט

1945²; לענין זה יחולו הוראות חוק זה למעט הוראות פרק ב' וסעיף 14 ויהיו לבית המשפט הצבאי הסמכויות האמורות בפרקים ה' ו'ז."

דברי הסבר

לבית המשפט הצבאי סמכויות טיפוליות המפורטות בחוק העיקרי וכן יחולו הוראות החוק העיקרי לענין הליכים שלפני המשפט.

התיקון המוצע משנה לעומת המצב שלפני פסק הדין הנוכחי, ראשית, בכך שקטינים שלא מלאו להם שש עשרה שנים לא יובאו לפני בית משפט צבאי, ושנית, בכך שלענין שיפוטם של קטינים שמלאו להם שש עשרה שנים יהיו

2 ע"ר 1945, תוס' 2, עמ' 855.

מתפרכמת בזה מטעם ועדת העבודה והרווחה הצעת חוק של חבר הכנסת:

חוק בית הדין לעבודה (תיקון מס' 9), תש"ם-1979

1. בסעיף 18 לחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969: (להלן - החוק העיקרי), בסעיף תיקון סעיף 18 קטן (ד), פסקה (5) תסומן (6) ולפניה יבוא:
"5) ליתן צווים לעיקול נכסים או לעיכוב יציאה מהארץ;"
2. בסעיף 27 (ב) לחוק העיקרי, במקום "שלושת אלפים לירות" יבוא "שלושים אלף לירות".
3. בסעיף 42 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "ובית הדין רשאי ליתן סעד נגד המדינה גם בדרך צו מניעה או ביצוע בעין".

דברי הסבר

לירות, וזאת לאור השינויים בשיעורי השכר מאז נקבע סכום זה בשנת 1972.

סעיף 3 סעיף 42 לחוק העיקרי קובע לאמור:

"42. לענין חוק זה דין המדינה כדין כל מעביד אחר."

מצד אחר, סעיף 5 לחוק לתיקון סדרי הדין האזרחי (המדינה כבעל דין), תשי"ח-1958, קובע כך:

"5. לא יתן בית המשפט סעד נגד המדינה בדרך צו מניעה או ביצוע בעין; והוא כשאין בחוק הוראה אחרת."

השאלה אם קיימת לבית הדין לעבודה הסמכות ליתן סעד נגד המדינה בדרך צו מניעה או ביצוע בעין התעוררה במשפטים שונים (בניצ' 221/6, פד"י כ"ד (1) 365; בניצ' 77/70 פד"י, כ"ד (1) 127; ל/2-5 פד"ע, ב/58; ועוד), ובאיי"כוח המדינה ממשיכים לעורר אותה מדי

החוק המוצע בא לתקן מספר נושאים בחוק בית הדין לעבודה, תשכ"ט-1969, אשר נתגלה הצורך בתיקונם לאור הנסיון בהפעלת החוק.

סעיף 1 כיום מוקנות הסמכויות לתת צווים לעיקול נכסים או לעיכוב יציאה מהארץ - למוחב בית הדין ולרשם בית הדין. מוצע להסמיך גם את השופט לבדו למתן הצוים האמורים ולאפשר הפעלת סמכויות אלה בדרך מהירה, כמתחייב מתנסיבות שבהן נזקקים לתן.

סעיף 2 לפי סעיף 27 (ב) לחוק העיקרי מוסמך רשם של בית דין אזרחי לרוך בתביעות של שכר עבודה עד 3,000 לירות. מוצע להגדיל את הסכום בתביעות אשר ניתן להביאן לפני הרשם לסכום של 30,000

1 ס"ח תשכ"ט, עמ' 70; תשל"ז, עמ' 199; ה"ח 1421, תש"ם, עמ' 44.

4. בסעיף 43 (ב) לחוק העיקרי, כסופו יבוא:

"(8) הארכת מועדים לעשיית דבר שבסדרי דין או בנוהג, אף אם נקבעו בחיקוק."

5. (א) בסעיפים 5 (ב) ו-17 לחוק פיצויי פטורים, תשכ"ג-1963, במקום "בבית המשפט" ו"בית המשפט" יבוא "בבית הדין האזורי לעבודה" ו"בית הדין האזורי לעבודה". ובכותרת השוליים של סעיף 17 האמור, במקום "מכוח בית משפט" יבוא "מכוח פסק דין".

(ב) בטלים -

(1) סעיף 11 לחוק איסור אפיית לילה, תשי"א-1951;

(2) סעיף 29 לחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951;

(3) סעיף 34 לחוק התגוננות, תשי"ג-1953.

6. תובענה על שכר עבודה, שסעיף 2 לחוק זה מוסיף לסמכותו של רשם, וערכ תחילת חוק זה היתה תלויה ועומדת לפני בית דין אזורי לעבודה, ולא החלו בשמיצת עדים, רשאי שופט של בית הדין להעבירה לדיון לפני רשם.

דברי הסבר

בחיקוק לעשיית פעולות בבית המשפט, מוצע לאפשר קביעת חוראות בענין זה בתקנות סדרי הדין.

5 סעיף התיקונים בסעיף זה הם טכניים במשמעותם, והם באים לקבוע את הייחוד של סמכויות השפיטה של בית הדין לעבודה בנושאים של חוקי עבודה שהוחל בה עם כינון בית הדין לעבודה, ולתקן השמטה מקרית בחיקוק המקורי.

הברי"הכנסת מ' עמאר

פעם כשהמדינה הינה בעל דין. מכיון שסמכויות בית המשפט הגובה לצדק לגבי עובדי המדינה עברו לבית הדין לעבודה נתקל העובד המבקש סעד של צו מניעה או צו עשה בקושי זה והיו מותבים של בית הדין אשר היססו להעניק סעד מסיבה זו.

יש על כן הכרח לקבוע במפורש את סמכות בית הדין לעבודה ליתן את הסעדים הללו ולמנוע העלאת טיעונים מיותרים ומכבידים.

4 סעיף כדי להסיר ספק בענין סמכותו של בית הדין לעבודה בענין הארכת מועדים שנקבעו

2 ס"ח תשכ"ג, עמ' 136.

3 ס"ח תשי"א, עמ' 61.

4 ס"ח תשי"א, עמ' 104.

5 ס"ח תשי"ג, עמ' 108.